

ประวัติหลวงพ่อหากับวิหารวัดมัลลย์ปามะม่วง

บ้านปามะม่วง ตำบลไกรใน อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย

เรียบเรียงโดย เคียง ชำนิ

วัดมัลลย์ปามะม่วง นี้ เป็นวัดที่เก่าแก่มีมาแต่ครั้งกรุงสุโขทัยตอนปลายเป็นอย่างน้อย ถือกำเนิดขึ้นในระยะเวลาที่ไล่เลี่ยกันกับวัดป่าแฝก และวัดบ้านไกร (ดอนสัก)

จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ที่เล่าสืบๆกันมานั้น เรื่องราวของวัดมัลลย์ปามะม่วงมีอยู่ ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ กล่าวว่า "วัดมัลลย์ปามะม่วงนี้สร้างโดยเมียบหลวงหรือเมียน้อยของขุนนางผู้มีอันจะกินผู้หนึ่ง เป็นวัดที่สร้างคู่กันกับอีกวัดหนึ่งที่อยู่คนละฝั่งลำน้ำ ไม่มีใครรู้แน่ชัดว่าวัดใดคือวัดเมียบหลวง และวัดเมียน้อย แต่ตามภาษาตำนานที่เกี่ยวกับวัดเมียบหลวงเมียน้อยส่วนใหญ่มักกล่าวว่า วัดที่เจริญรุ่งเรืองกว่ามักเป็นวัดที่สร้างโดยเมียน้อย ทั้งนี้ เพราะผู้เป็นพ่อมักจะมาทำบุญที่วัดเมียน้อยมากกว่าวัดเมียบหลวง อันเนื่องจากผู้เป็นพ่อส่วนใหญ่ นั้นมักจะหลงเมียน้อยนั่นเอง"

ส่วนที่ ๒ กล่าวว่า

- วัดป่าแฝกเป็นวัดที่พืคนโตสร้าง พระพุทธรูปประจำวัดชื่อหลวงพ่อบุญ (เหมแปลว่าทอง) ประดิษฐานอยู่ในวิหารซึ่งมีศิลปะเป็นแบบสุโขทัยแท้

- วัดบ้านไกร (ดอนสัก) สร้างโดยน้องคนกลาง พระพุทธรูปประจำวัดชื่อหลวงพ่อบุญเงิน ประดิษฐานอยู่ในวิหารซึ่งมีศิลปะเป็นแบบสุโขทัยแท้ (แต่น่าเสียดายที่วิหารเดิมของหลวงพ่อบุญเงินผู้พังไปจนหมดสิ้น มีหน้าซำซากวิหารยังถูกขุดจนกลายเป็นสระน้ำดังภาพ)

- วัดมัลลย์ปามะม่วง สร้างโดยน้องคนเล็ก พระพุทธรูปประจำวัดชื่อว่าหลวงพ่อนาก ประดิษฐานอยู่ในวิหารซึ่งมีศิลปะเป็นแบบสุโขทัยแท้ (ปัจจุบันเหลือเพียงซากวิหารและซากพระพุทธรูป อยู่ทางทิศใต้ของอุโบสถ)

สรุปก็คือ ตามตำนานนั้น ทั้งสามวัดต่างเป็นวัดพี่วัดน้องกัน ประชาชนซึ่งเป็นชาวศรัทธาของแต่ละวัด ต่างก็เคารพซึ่งกันและกันตามลำดับอาวุโส เมื่อถึงเวลาที่จะตีกлонงย่าค่า ทั้งสามวัดก็ปฏิบัติสืบๆกันมา ดังนี้คือ ให้

- วัดป่าแฝกตีก่อน โดยตีกлонงให้มีสำเนียงช้าเนิบนาบขลิบขลังเป็นที่สุดตามแบบฉบับของพี่ใหญ่
- วัดบ้านไกร (ดอนสัก) ตีลำดับ ๒ โดยตีกлонงให้มีสำเนียงที่เร่งกระชับขึ้นมาอีกนิดโดยมีความสุขุมคัมภีร์ภาพอยู่ในที่ตามแบบฉบับของพี่คนกลาง
- วัดมัลลย์ปามะม่วง ตีลำดับสุดท้าย (ของละแวกท้องทุ่งนั้น) โดยตีสำเนียงกลองให้ตึกคักสนุกสนาน มีลูกล่อลูกชนแพรวพราวตามแบบฉบับของน้องเล็กที่รักความอิสระเสรีอยู่ในใจ

วัดมัลลย์ปามะม่วงเจริญมาอย่างต่อเนื่องในสมัยอยุธยา ร่วมสมัยกับวัดป่าแฝก วัดบ้านไกร แต่เมื่อคราวที่ไทยเราเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ (พ.ศ.๒๓๑๐) ต่อเนื่องมาถึงศึกอะแซหุ่ญกั๊ตเมืองพิษณุโลก (พ.ศ.๒๓๑๕) วัดมัลลย์ปามะม่วงก็ประสบชะตากรรมเดียวกันกับวัดหลายๆวัดในแถบนี้ซึ่งมีวัดป่าแฝก วัดบ้านไกรและวัดโพธิ์หอมเป็นอาทิ เพราะวัดวาอารามในแถบนี้เกือบทั้งหมดถูกเผาผลาญ ทั้งวิหารทั้งอุโบสถรวมทั้งพระพุทธรูปต่างๆถูกทุบถูกทำลายเพื่อหาของมีค่า จะเป็นด้วยน้ำมือพม่าหรือคนไทยด้วยกันเองก็ตามแต่ ทำลายที่สุดแทบทุกวัดในแถบนี้ต่างก็ร้างลงด้วยกันจนหมดจนสิ้น พระสงฆ์ก็กระเจิดกระเจิง ชาวบ้านต่างก็หลบหนีภัยสงครามไปอยู่ในที่ที่ปลอดภัย (ปัจจุบันเราสำรวจพบวัดร้างในเขตอำเภอกงไกรลาศมากกว่า ๘๐ วัด)

๒๐๐ กว่าปีผ่านไป จวบจนกระทั่งถึงยุคปัจจุบัน พระครูวิรุฬห์ธรรมโชติ เจ้าอาวาสวัดป่ามะม่วงรูปปัจจุบันรวมทั้งชาวศรัทธาวัดป่ามะม่วงจึงได้ปรึกษาหารือกันว่า “วัดป่ามะม่วงนั้น ปัจจุบันมีความพร้อมในหลายๆด้านแล้ว แต่วิหารศิลปะสุโขทัยรวมทั้งพระพุทธรูปปางมารวิชัยศิลปะสุโขทัยที่ชื่อหลวงพ่อนาก” นั้น ยังคงปรากฏเป็นซากปรักหักพังหาได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ให้กลับฟื้นคืนคงไม่ ถึงเวลาแล้วที่อาตมาและชาวศรัทธาวัดมัลลย์ปามะม่วงจักได้ช่วยกันกระทำการให้วิหารและหลวงพ่อนากของเราได้กลับพลิกฟื้นคืนชีวิตในโอกาสอันดีนี้ด้วยโครงการ “ก่อสร้างวิหารศิลปะสุโขทัยแลหล่อหลวงพ่อนากพระพุทธรูปศิลปะสุโขทัย...” (ดังรูป)

